

Một thuở học Anh văn

cntyk2

(Hình minh họa, không phải tác giả bài viết)

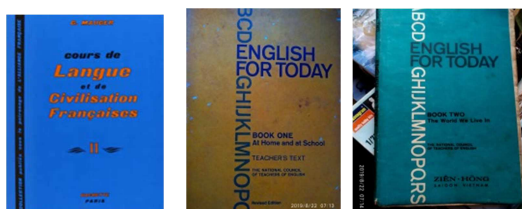
« Năm tháng cũ rợn tình xưa tình thức » *

Cuối tháng 8, 2019, lá ngoài đường bắt đầu lác đác rơi rụng hay chuyển sang màu vàng úa của mùa Thu. Tình cờ có một người bạn học cũ đi qua Ấn Độ công tác, gởi cho tôi vài tấm hình chụp ở đền Taj Mahal. Tự dưng những tấm hình này làm tôi gợi nhớ đến những ngày học sinh ngữ Anh văn ở bậc trung học. Các bạn sẽ đặt câu hỏi hình đền Taj Mahal thì liên hệ gì đến việc học tiếng Anh ? Câu trả lời sẽ được giải đáp trong cuối bài viết này.

Trong chương trình học của bậc trung học trước 1975 trong miền Nam, từ lớp 6 (đệ thất cũ, bậc trung học đệ nhất cấp) đến lớp 12 (đệ nhất cũ), tất cả học sinh đều phải đều bắt buộc chọn môn học sinh ngữ chính là Anh văn hay Pháp Văn. Đến khi lên lớp 10 (đệ tam cũ), bậc trung học đệ nhị cấp, thì phải chọn thêm sinh ngữ còn lại làm sinh ngữ phụ.

Bộ sách học tiếng Anh cho toàn bậc trung học các trường công và tư, từ lớp 6 đến lớp 12, là bộ sách English for today (EFT) 4 cuốn /6 cuốn.

Dù học Anh văn ở trường công, trường tư hay ở VAA, Ziên Hồng, mấy ai quên được những cuốn sách dạy tiếng Anh của bộ English for today xưa ? Nhất là cuốn 1 (book 1) với bìa màu vàng.

Và bộ sách học tiếng Pháp là Cours de langue et de Civilisation française, 3 cuốn (tome).

Trước 1975, thi Tú Tài ở cuối lớp 12 thì phải thi cả 2 môn sinh ngữ chánh và phụ. Khi thi thì dĩ nhiên,

hệ số điểm của sinh ngữ chính cao hơn sinh ngữ phụ. Và như mọi môn khác, nếu môn sinh ngữ nào bị điểm zero thì dù các điểm khác có cao cách mấy, cũng bị đánh rớt.

Mở ngoặc để nói thêm là 2 trường lớn chuyên dạy tiếng Anh trong Saigon thời đó là Hội Việt Mỹ (VAA = Vietnamese American Association) và trường Ziên Hồng, đều dùng bộ sách 'kinh điển' EFT này. VAA chuyên dạy Anh văn từ lớp 1 đến lớp 18. (Lưu ý là lớp 1 đến lớp 18 ở VAA không phải là lớp trong hệ thống giáo dục bậc trung học mà chỉ là lớp học sinh ngữ thuần túy, 3 giờ một tuần).

Đầu lớp 12 sinh ngữ (hết cuốn 4 trong bộ English for today) ở VAA thì được cấp **Certificate of proficiency in English**. Với bằng này thì xin đi du học Mỹ không qua phần khảo sát tiếng Anh. Sau khi có bằng Proficiency thì vào lớp sinh ngữ bậc Collège (Middle school) cũng ở VAA. Ở bậc Collège này của VAA, tức từ lớp 13 đến lớp 18, học tiếp 2 cuốn 5 và 6 còn lại của bộ sách EFT về Văn chương Mỹ. Cuối lớp 18 ở trường VAA thì qua kỳ thi để lấy bằng (của đại học) **Michigan (Mỹ)**.

Học hết 18 lớp ở VAA là coi như "hết phim", thầy cô dạy tiếng Anh, coi như chẳng còn gì để dạy, mời em xuống núi 'giang hồ kiếm việc' cho nó lành !

Với tấm bằng Michigan này, em nào có qua Mỹ, đều ăn no ngủ kỹ, không phải mếu máo xách đít đi học lại tiếng Anh để ...xin thẻ xanh hay thi quốc tịch.

Trường VAA nổi tiếng về dạy tiếng Anh và hay tổ chức các cuộc thi hùng biện (The Oratorical Contest) bằng tiếng Anh. Nhiều "quái kiệt" bắn tiếng Anh như gió thời Saigon xưa, gần như đều qua trường này.

Việc thi chọn lớp sinh ngữ cho phù hợp trình độ của mỗi người và việc thi lên từng lớp ở VAA thì thường là thi trắc nghiệm và đôi khi nghe qua băng cassette (tuỳ trình độ lớp) để chọn câu trả lời phù hợp trên tờ giấy trắc nghiệm. Bằng cách tô đen cái hình vòng tròn nhỏ trước 4 chữ A, B, C, D. Đôi khi

tùỳ trình độ mà VAA "phang" thêm lựa chọn thứ 5 (khung trả lời E). Trường Ziên Hồng là trường tư, ai muốn học lớp nào, ghi tên đóng tiền lớp đó, không thi nghiêm ngặt như ở VAA. Lý do là VAA của Mỹ, được quyền cấp chứng chỉ quốc gia Proficiency và Michigan.

Năm 1974, với kỳ thi trắc nghiệm đầu tiên trong Nam, ở cuối lớp 12 (như thi tốt nghiệp phổ thông bây giờ), việc chọn các câu trả lời cũng theo cách thức của trường VAA.

Tôi không biết cách dạy môn Anh văn ở các trường khác ra sao nhưng trong trường học của tôi năm xưa thì khi vào lớp, ông thầy thường dạy văn phạm trước rồi sau đó là cách đặt câu, bài tập, bài làm về nhà (homework). Sau cùng là thầy lật cuốn EFT ra và bắt đầu đọc bài Reading và giải nghĩa bằng tiếng Anh rồi tiếng Việt cho những ngữ vựng (từ ngữ) trong bài.

Cách sắp xếp nội dung trong bộ sách EFT (6 cuốn) thì theo từng Unit. Trong mỗi Unit là một bài học (lesson) với những thí dụ và bài tập. Sau đó là một bài đọc (Reading). Về bài đọc thì ông thầy đọc trước toàn bài, sau đó thì cả lớp đọc theo thầy (*Read the following selection with your teacher*) như theo phương pháp đề nghị của EFT.

Bài đọc thì khá dài. Sau khi cả lớp cùng ê a đọc theo thầy thì ông thầy chia ra bài ra làm 3 hay 4 đoạn phải học thuộc lòng cho từng nhóm học sinh trong lớp. Môn sinh ngữ ở trường trung học của tôi thì khoảng 4 giờ một tuần (*theo trí nhớ của tôi*).

30 phút cuối của môn Anh văn là màn « tra tấn » khá rùng rợn. Đó là giờ trả bài bài đọc của tuần trước. *Em nào cũng qua ải đó, đừng chen lấn.* Trong khi cả lớp làm bài tập thì thầy cứ theo danh sách lớp, gọi từng em lên bảng đen. Học sinh lên đứng gần bàn thầy thì khoanh tay lại. Và để cho nhi đồng tự nhiên, không mắc cỡ với chúng bạn thì nhi đồng được phép quay đít lại cả lớp, mặt nhìn vào bảng đen và ê a đọc bài đã cho.

Ông thầy nghiêm nghị lắng nghe từng lời và đôi khi nhắc những khúc học sinh quên (*hay cố tình quên !*), sửa cách phát âm những chữ phát âm sai. Em nào đọc trơn tru, phát âm đúng thì thầy gật gù cho điểm tốt từ 15 đến 20/20. Em nào nói « ngọng » quá thì thầy « tha tào » tuần này, hẹn tuần sau « ưu tiên » gặp lại. Sau đó, nếu không « cải tạo » tốt thì lãnh đẹp cặp trứng vịt.

Sau 1975, với bên thắng cuộc, Hội Việt Mỹ bị giải tán. Trụ sở trường ở đường Mạc Đĩnh Chi, q1, biến thành trụ sở của MTTQ. Môn Anh văn mất « ngôi vương » trong tất cả mọi trường và bị thay thế bởi Nga văn. Cho đến sau thời bao cấp thì môn Anh văn lại thành « *Độc cô cầu bại* ». Nhưng bộ sách ELF kinh điển xưa được thay thế bằng những sách học Anh văn khác.

Sau 1985, khi các cựu thuyền nhân ban đầu đã ổn định cuộc sống mới và thị trường kinh tế mở cửa thì các lớp dạy Anh văn, để thiên hạ đi đoàn tụ gia đình hay để đi làm việc, mọc lên như nấm. Một người quen của tôi cũng nhờ vậy, làm ăn khá khá. Anh bạn già ngày xưa đó, tên là ...Dương Minh với những cơ sở dạy học khá ồ ạt lúc đó ở Saigon là « Anh văn Dương Minh ».

Kỷ niệm xưa với anh Dương Minh là tuy anh Minh lớn tuổi hơn tôi nhưng khi anh vào lớp học Hiệp Khí Đạo, với thầy Đặng Thông Phong ở q1, thì anh thấp đại hơn tôi nên gặp tôi là kêu réo « Sư huynh » ! Tôi thì tôi thấy buồn cười là trong cái thời bao cấp của những năm đầu 80's đó, anh Minh cứ luôn luôn trịnh trọng áo trắng dài tay với manchette, quần tây, giày đen bóng loáng.

Ở các nước phương Tây sau này, khi xăng lên giá, không khí ô nhiễm...thì các « cán bộ khung » (cadres) chơi trò mặc áo veste, cravate, giày đen, đeo túi xách đạp xe đạp đến chỗ làm. Chứ ở Sài Gòn, trong những tháng đầu năm 1980's, anh Dương Minh - *có sự trùng hợp là cùng họ với anh Dương Duy Đồng*- như Gia Cát Lượng ở thưở « hàn vi », « ở lều cỏ », đã tiên phong « lên đồ lớn » và đạp xe rồi.

Đôi lúc tan học ra, thấy anh Minh xuống lấy xe đạp gởi ra và xe ...tuột xích 🤔. Và cái hình ảnh anh Minh áo trắng manchette, lui cui sửa xích xe làm tôi bị ám ảnh mãi về cái thời bao cấp này ! 1998, khi trở về thăm gia đình, tôi thấy mừng cho anh Minh khi thấy cơ sở Anh văn Dương Minh mọc « *tùm lum, tè le* » ở Saigon.

Cái tên Hội Việt Mỹ cũng làm màn « *come back* » hoành tráng sau đó với những cơ sở mang tên Anh văn Hội Việt Mỹ (VUS). Lớp dạy Anh văn mở ra khắp nơi, khắp chốn.

Môn Pháp văn sau 1975 thì mất ngôi « *Thái tử* » và trượt dài cho đến ngày hôm nay (2019). Tuy Trung tâm văn hoá Pháp (Alliance française) và các lớp tiếng Pháp, vẫn hiện diện ở Saigon từ trước 75. Sau này, Alliance française có thêm cơ sở ở Hà Nội.

2019, gần 40 năm trôi qua, không bao giờ tôi quên trường cũ ở bậc trung học của tôi. Với những tiếng trống đánh thùng thùng báo hiệu giờ vào lớp, giờ ra chơi, giờ tan học. Với những tiếng ê a như tụng kinh của các lớp học trong giờ Anh văn. Nhất là những lúc trả bài cá nhân của những buổi học Anh văn xưa.

Nghĩ cũng lạ, với từng ấy thời gian trôi qua, tôi cứ nghĩ mọi việc đã đi vào dĩ vãng xa lắc xa lơ. Nhưng đôi khi, trong những giấc mơ, tôi lại thấy tôi quay về cái trường trung học cũ này. Ngày ấy, chẳng có ngày nhà giáo, chẳng có những phong bì, hoa hiếc gì cả. Cũng không hề có cái việc sáng học lớp, chiều học thêm với cùng thầy cô như bây giờ.

Nhưng kỷ cương của trường học, tình thương mến ngày ấy, giữa thầy, cô, học trò thật đáng quý. Những nhà giáo dạy học với tất cả tấm lòng đối với học sinh. Ngày ấy, trong cái xã hội bị gọi là « hỗn loạn » ấy, thầy cô không bị ai bắt quỳ hay tạt tai. Và cũng chẳng thầy cô nào bị học trò nào xin tí huyết... Thầy cô nào cũng được sự tôn kính của học trò. Ở trường tôi, ở bậc trung học đệ nhất cấp, có thầy Từ Phát trong các giờ dạy Cổ văn, thầy Dương văn Bảy dạy Kim văn, thầy Đức dạy toán, thầy Cổ Tấn Vân Luông dạy Lịch sử, thầy Lương Lê Đồng (*không phải Dương Duy Đồng nha*) dạy Pháp văn... .

Và hơn tất cả, trong tâm hồn tôi, tôi lại thấy như trước mắt, một cậu học sinh nhỏ ngày nào, dáng gầy gầy, kính cận dày cui, khoanh tay đứng cạnh bàn thầy Nguyễn văn Nghĩa, mặt quay vào bảng đen, leo lẻo đọc trả bài :

« The Taj Mahal, in India, is one of the most beautiful buidings in the world. (stop). Over three hundred years ago, the Shah Jehan built the Taj Mahal as a tomb for his wife. (stop).

*Shah Jehan loved his wife vey much. He wanted her tomb to be perfect. He did not care about time or money. (stop). He found the finest workmen in all Asia. All together, over 20.000 different men worked on the building. It took over seventeen years to finish it.» ***

Paris, ngày cuối Hè 2019
cntyk2

* Ý trích trong « Yêu em Hà Nội » của thi sĩ Hoàng Anh Tuấn

** « Lời hay ý đẹp » của anh Dê Dê Đồng khi đọc bài viết này : « Có lẽ nên ghi chú thêm là bài đọc về Taj Mahal nằm trong cuốn EFT 2 và điều khá ngạc nhiên là tuy cuốn 2 được xem như thấp cấp hơn cuốn 3 nhưng hầu hết các bài đọc trong cuốn 2 này đều có độ khó về văn phạm cao hơn nhiều so với bài đọc trong cuốn 3”.